

Koen Apers: 'Door twee bedrijfstakken zijn we beter bestand tegen de toenemende prijsschommelingen'

Vernieuwend investeren

Voor het voerhek worden de bakken voor onbeperkt brok afgewisseld door het aanbod van grof kuilgras

Niet investeren in grond, maar in het verbeteren van bedrijfsprocessen. Dat is de strategie van Koen Apers en Lieve Mertens. Ze bouwden een arbeidsvriendelijk ingerichte serrestal met onbeperkte brokgift. Het melkvee en de aardbeienteelt zijn nu beter op elkaar afgestemd. Groei is alleen voorzien binnen het melkvee.

tekst **Florus Pellikaan** foto-impressie **www.veeteelt.nl**

Een licht zure geur van ingekuuld voer trekt bij de rondgang door een stal dikwijls in je kleding. Maar niet in de stal van Koen Apers (34) en Lieve Mertens (35) in Haasdonk. Voor het voerhek ligt enkel wat hooiachtig kuilgras en de stal is bovendien ook nog eens open en luchtig. Het zijn enkele uiterlijke kenmerken van een innovatief en arbeidsvriendelijk stal- en houderijconcept waar Koen en Lieve vorig jaar voor kozen. De serrestal, het Kempensysteem, een microvergister en een melkrobot zijn onderdeel van de razendsnelle ontwikkeling die het bedrijf de afgelopen jaren heeft doorgemaakt. In die tropenjaren hebben Koen en Lieve het bedrijf klaargestoomd voor de toekomst. Het vertrekpunt was een melkveebedrijf met 280.000 kilo quotum. 'Dit was te klein voor twee personen en mijn vader was nog jong. Daarom ben ik na school vanaf 2001 eerst buiten de deur gaan werken als IKM-controleur. Die tijd werd voor mij één grote leerschool. Ik had eigenlijk iedere dag studiebezoeken', vertelt Koen Apers.

Meeste licht en lucht

Ondanks de mooie tijd buiten de deur, wilde hij graag op het eigen bedrijf aan de slag. 'Uitbreiden in melkvee vroeg een heel grote investering met het bouwen van een nieuwe stal en het investeren in fors meer quotum. Dat zou toen voor ons bedrijf een heftige stap zijn geweest. In de omgeving van Hoogstraten had ik echter bedrijven gezien die melkvee succesvol

combineerden met aardbeienteelt', beschrijft Koen Apers de historie.

Lieve Mertens vult aan: 'Het leek ons inspirerend om iets voor onszelf te beginnen, los van de koeien.' In 2004 startten Koen en Lieve onder primitieve omstandigheden daarom de aardbeientak in een kas van 250 vierkante meter. Stukje bij beetje groeide de bedrijfsactiviteit tot de huidige omvang van 9000 vierkante meter kas en een halve hectare aardbeienteelt op stelling in de buitenlucht. Hiermee is deze bedrijfstak voor een gecombineerd bedrijf bovengemiddeld qua omvang. Tijdens het plukseizoen van half april tot eind oktober zijn er tien seizoensarbeiders in dienst, gedurende de winter zetten Koen en Lieve het werk samen rond.

Het gemengde bedrijf heeft volgens Koen Apers bedrijfskundig zeker voordelen. 'De prijzen van aardbeien fluctueren sterk. En binnen de melkveehouderij is de verwachting dat de prijzen in de toekomst ook meer gaan schommelen. Door de twee bedrijfstakken denken wij daar in de toekomst beter tegen bestand te zijn', stelt Apers voorzichtig. 'In mijn schooltijd werd iedereen gemotiveerd om meer te gaan specialiseren, maar de publieke opinie draait weer een beetje bij. Al moet je alle bedrijfstakken wel echt goed uitvoeren om de meerwaarde te benutten', aldus Apers. Op dit moment dragen de aardbeien- en de koeientak allebei voor exact de helft bij aan het inkomen op het bedrijf van Koen en Lieve.

Koen Apers en Lieve Mertens

Vanwege de positieve ervaringen met serres in de aardbeienteelt bouwden Koen Apers en Lieve Mertens afgelopen jaar een serrestal.

Aantal koeien:	60
Quotum:	540.000 kg
Gemiddelde productie:	circa 9800 4,20 3,60
Andere bedrijfsactiviteit:	aardbeienteelt

De inkomsten van de aardbeientak hebben ervoor gezorgd dat de melkveetak kon doorgroeien en dat er vorig jaar een nieuwe stal is gebouwd. 'We hebben daarbij niets anders overwogen dan een serrestal. We hebben zelfs geen prijzen vergeleken', geeft Apers direct aan wanneer de nieuwe stal ter sprake komt. 'Toen wij in 2007 de eerste serre voor de aardbeien zetten, hadden Lieve en ik allebei zoiets van: we kunnen hier toch eigenlijk perfect koeien houden? Over alle stalsystemen bezien heb je bij een serrestal veruit het meeste lucht en licht. Door het melkwitte folie wordt het bovendien niet te warm in de stal. En in de winter kunnen we de stal rondom sluiten.'

Groei niet voor 2015

De huidige serrestal biedt in de toekomst ruimte voor circa 130 koeien, maar is nu ingericht voor 65 dieren. 'We durven het niet aan om nu tonnen over ons quotum te melken met het risico op superheffing. Bovendien hebben we Vlif-subsidie ontvangen voor de stal en zijn we voor het behoud daarvan dus even gelimiteerd in aantallen koeien. Tot 2015 hebben we nu de tijd om te leren werken met de nieuwe stal om vervolgens daarna eventueel te kunnen verdubbelen.'

Koen Apers verwijst met het 'leren werken met' vooral naar de arbeidsbesparende investeringen zoals de melkrobot en stappentellers. 'In de oude stal wist ik alleen hoeveel melk de koeien totaal gaven, maar ik had veel te weinig informatie van

Van links naar rechts:

- De vorig jaar gebouwde serrestal met op de achtergrond de serres voor aardbeienteelt
- Koen Apers en Lieve Mertens
- Het bedrijf telt 9000 m² serre voor aardbeienteelt
- Met de microvergister kan het bedrijf zelfvoorzienend zijn voor energie

Licht en lucht in de serrestal die is ingericht met twee lactatiegroepen

individuele koeien. Op dit moment ben je direct op de hoogte wanneer een koe bijvoorbeeld iets minder melk geeft. Hierdoor zit je er korter op, maar je moet van al deze signalen ook niet ziek worden. De komende tijd wil ik al deze informatie leren een plaats te geven.'

Niet alleen door de melkrobot werden Koen en Lieve flexibeler, ook door aanpassingen in het voersysteem die ze al in de oude stal doorvoerden. In 2008 kozen ze als eerste bedrijf in Vlaanderen voor het Kempensysteem, waarbij koeien onbeperkt brok krijgen aangevuld met smakelijk hooi of grof kuilgras. 'Toen de melkveetak begon te groeien, hadden we geen sleufsilo's en geen voermengwagen en het voeren kostte tweeënhalve uur per dag. Omdat we daarnaast beperkt grond hebben, moesten we altijd veel bijproducten aankopen. Schommelingen in prijzen daarvan zorgden voor constante veranderingen in het rantsoen.' Koen en Lieve kwamen dan ook tot de constatering dat hun voersysteem niet meer klopte en dat een verandering noodzakelijk was.

Gemiddeld 17 kilo brok per dag

In Nederland kwamen Koen en Lieve in aanraking met het Kempensysteem van ForFarmers Hendrix. De kleine investering in de biksbakken en de silo's spraken Koen en Lieve aan om het systeem te proberen. 'Het voordeel is dat je zo weer terug kan naar het oude systeem wanneer het bijvoorbeeld te duur wordt. Wij heb-

ben daarom ook gewoon voor een volledige voergang in de nieuwe stal gekozen.' Voorlopig bevat het voersysteem voor zowel melk- als jong- als droogvee echter prima. De melkkoeien nemen bij een dagproductie van 30 liter gemiddeld 17 kilo brok en 6 kilo grof kuilgras op.

De kosten van het Kempensysteem liggen bij Koen en Lieve op jaarbasis 7500 euro hoger dan bij het oude voersysteem met veel bijproducten. Omgerekend komt dit neer op een cent per kilo melk. 'Al zou dit het dubbele zijn, dan heb ik het er nog voor over. Het bespaart veel tijd die we goed kunnen gebruiken binnen de aardbeien. Alle dagen zijn in de stal nu hetzelfde en er zijn zowel voor de koeien als voor ons geen piek- en stressmomenten meer. Een alternatief zou zijn geweest forse investeringen in sleufsilo's en grond. Maar wij hebben er bewust voor gekozen om vooruitgang te boeken in betere bedrijfsprocessen en arbeidsbesparing.'

In de oude stal vervetten sommige oudmelkte koeien door het Kempensysteem wat snel en daar hebben Koen en Lieve bij de inrichting van de nieuwe stal rekening mee gehouden. Oudmelkte koeien met een dagproductie van minder dan 24 kilo melk zijn ingedeeld in een aparte groep binnen de stal die geen toegang heeft tot de bakken voor onbeperkte brokopname. Deze koeien krijgen een gelimiteerde portie Kempenbiks in de krachtvoercomputer en de melkrobot. Problemen met vervette koeien of dieren met stofwisse-

lingsproblemen hebben Koen en Lieve hierdoor beslist niet vaker dan voor de overstap naar het Kempensysteem.

Zelfvoorzienend in energie

Gelijktijdig met de nieuwe stal investeerden Koen en Lieve ook in een microvergister. 'Vanaf de introductie waren wij al geïnteresseerd. Het past perfect bij vergroening van het bedrijf richting vergunningverlening en de burger', vertelt Koen. 'We hebben ook gekeken naar zonnepanelen, maar die zijn weinig spectaculair. Een microvergister past beter bij de unieke processen op een melkveebedrijf. Met deze vergister moeten wij honderd procent zelfvoorzienend in stroom kunnen zijn en is de terugverdientijd slechts acht jaar.' De warmteproductie wordt gebruikt voor het verwarmen van spoelwater voor de melkrobot en -tank. Koen en Lieve hebben ook nog de hoop dat de CO₂ die de motor produceert op termijn geschikt gemaakt kan worden om door de serre te leiden, wat zorgt voor meer fotosynthese door de aardbeienplanten.

Over de reden waarom ze zo vernieuwend hebben geïnvesteerd, antwoordt Koen: 'Investeren in iets wat al tien jaar bestaat, past niet bij vooruit willen gaan. Nu zijn alle bedrijfsprocessen op elkaar afgestemd en hopen we de komende vijf jaar, die qua financiering zwaar zullen zijn, resultaat te gaan boeken. Als dit goed loopt, kijken we of we na 2015 de melkveetak gaan verdubbelen.'